

Osamělý proti své vůli

Osamělý proti své vůli. Tak zní název velmi zdařilé a reprezentativní výstavy věnované osobnosti a dílu dlouho opomíjeného malíře Miloše Borii (1896–1937). Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně ji uspořádala k letošnému výročí – 120 let od umělcova narození. Téměř po třiceti letech se tak ve svém výstavním programu opět věnuje tomuto ještě stále málo známému avantgardnímu malíři, jehož produktivní část života byla svázána se Vsetínem, kam se přistěhoval ve svých 27 letech (1923) a kde o čtrnáct let později předčasně umírá na tuberkulózu (1937). Jeho tragický osud byl poznamenán údělem zneuznaného chudého umělce, který v provinčním prostředí bolestně prožíval svou tvůrčí izolaci a který se tu cítil doslova „jako v hrobě“.

Miloslav Fortunát (Miloš) Boria, rodák z Uherského Hradiště, studoval po 1. světové válce v malířských ateliérech na pražské AVU (1919–1922). Akademická výuka ho neuspokojovala (ba naopak) a poučení hledal a nacházel jinde, např. u Jana Zrzavého.

Miloš Boria: Žena (Hlava), kolem r. 1932 (ze sbírky MRV)

Nedostatek financí mu neumožnil studia dokončit, ale podařilo

se mu alespoň podniknout dvě studijní cesty – do Vídně (1922) a

Paříže (1927), z čehož ta druhá byla pro něj značně inspirativní. Po studiích se zprvu věnoval tradičním žánrům, které kolem poloviny 20. let ztvárňoval ve stylu neoklasicismu. Pobyt ve Francii jej ale nasměroval k postimpresionistickým proudům, vážně se zaobíral abstrakcí a následně vstřebával ve svém díle podněty vzešlé z „purismu a konstruktivismu, artificialismu a mystické malby se sklonem k florálnímu dekorativismu“ (I. Bergmann, kurátor zlínské výstavy). Jeho neklidná, vynalézavá mysl ho poháněla do dalších tvůrčích experimentů a nakonec ho, kolem poloviny 30. let, přivedla k surrealismu.

Na komorní výstavě v kabinetu grafiky KGVU ve Zlíně (budova 14) je prezentováno 38 Boriových obrazů z 6 veřejných muzejních a galerijních sbírek – z Uherského Hradiště, Zlína, Vsetína, Hodonína, Brna a Prahy – spolu s ukázkami z jeho osobní korespondence zapůjčené ze vsetínského muzea. Kvalitativní výběr postihuje umělcovo dílo mezi lety 1917 (1915?) až 1936 a nejpočetněji je zastoupena tvorba posledních deseti let umělcova krátkého, ale tvůrčím zápasem naplněného života. Výstavu lze navštívit až do 24. dubna. Doporučujeme!

Olga Mehešová,
historik umění MRV Vsetín